

Oslo kommune
Bydel Ullern
Bydelsadministrasjonen

Saksframlegg

Dato: 24.10.2014

Saksmappe:
2007/1149

Saksbeh:
Svein Hjelmtveit, 953 07 138

Arkivkode:
511.1

Saksgang

Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Ullern bydelsutvalg	20.11.2014
14/43	Ullern byutviklings- og samferdselskomitè	06.11.2014

UTTALELSE TIL BÆRUM KOMMUNES FORSLAG TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2015-30

Bydelsdirektørens forslag til vedtak

Bydel Ullern er enig i at det er viktig å se Lysaker som en helhet på tvers av kommunegrensen. I den forbindelse vises til mulighetsstudien for Vækerø/Sollerud/Lilleaker.

Som en del av Bærum kommunes parkeringspolitikk bør det bli stilt til rådighet parkeringsplasser på Lysaker for folk som skal til Oslo slik at reisen videre mot Oslo kan skje på fremtidig Fornebubane eventuelt med buss.

Lysaker er et viktig rekreasjonsområde for bydelens befolkning og bydelen er derfor positiv til anleggelse av turstier og at tiltak settes inn for å skjerme arealet inntil elva, herunder byggeforbudsone, vegetasjonssone etc

Med bakgrunn i uttalelse av 13.05.2013 fra Byrådsavdeling for byutvikling bør Bærum kommune tydeliggjøre i kommuneplanens arealdel at kommunen kan ta sin del av veksten som vil komme i Osloregionen, og at utbyggingen av nye boligområder kan skje med en tilstrekkelig grad av kollektivdekning slik at Bærums utbyggingspolitikk ikke øker trafikk- og miljøbelastninger i Oslo.

Saksfremstilling

Fristen for uttalelse er 17.11, men administrasjonen vil søke om utsettelse slik at resultatet av bydelsutvalgets behandling kan oversendes Plan- og bygningsetaten innen ny frist.

Plan- og bygningsetaten utarbeider forslag til kommunens samlede uttalelse. Byrådsavdeling for byutvikling håndterer den endelige uttalelse fra Oslo kommune

Bærums høringsutkast til planbeskrivelse – kommuneplanens arealdel 2015-30

Utdrag av planbeskrivelsen finnes i vedlegg 3. Sidetall i parantes i teksten under refererer til planbeskrivelsen. Som vedlegg følger sentrale deler av planbeskrivelsen som kan være nyttige å lese samtidig med saksfremstillingen. For øvrig er planbeskrivelsen tilgjengelig i sin helhet på Bærum kommunes nettsider, jfr link under utrykte vedlegg.

I kapittelet om oppfølging av arealstrategier – hovedtrekkene i forslag til ny arealdel fremholdes følgende: «I følge vedtatt arealstrategi skal ny boligbygging lokaliseres til

hovedutbyggingsretningene Fornebu, Sandvika og Fossum, samt til kollektivknutepunkter og sentre som ligger til eksisterende banetraseer. Utbyggingspolitikken skal ta høyde for forlengelse av Kolsåsbanen til Rykkinn og Bærums Verk» (side 11). Når det gjelder Fornebu har kommunedelplan 2 for dette området «---fastlagt en utbygging av totalt 6300 boliger fordelt på 2500 boliger i fase 1 og 3800 i fase 2. Ved utgangen av 2013 var om lag 1000 boliger

ferdigstilt. OBOS har i sitt innspill til arealdelen foreslått at boligallet økes til totalt 8800 boliger. Det tas ikke stilling til økning av boligallet på Fornebu nå. Dette avklares i en egen sak». Når det gjelder Fossum er antall boliger foreløpig anslått til inntil 2000 og en forutsetning for at boligområdet tas i bruk er at kollektivtilbudet styrkes vesentlig (side 11). På side 11 vises også hovedutbyggingsretningene på kart.

Lysaker

På side 13 under kapittelet om oppfølging av arealstrategier – hovedtrekkene i forslag til ny arealdel omtales Lysaker slik (side 13): «*Lysaker* videreutvikles med mål om å styrke bymessige kvaliteter, herunder større miks av bolig og næring, gode offentlige rom og sammenhengende grønnstruktur. Det tas initiativ til et samarbeid med Oslo kommune om utvikling av området, som også må ses i sammenheng med Oslos planer om byutvikling på Lilleaker og sjøfronten mellom Skøyen og Lysaker.» Tabell side 13 viser senterstrukturen i kommunen samlet. Her er Sandvika og Lysaker betegnet som by.

I kapittelet om boligbygging anslås potensialet for nye boliger på Lysaker til ca 1500 boliger. (side 35). Boligutvikling skal i hovedsak skje gjennom senterutvikling, transformasjon av småhusbebyggelse, næringsbebyggelse (Granfoss næringspark) og parkeringsarealer. Her heter det også at «---Stort utbyggingspotensial på Oslosiden kan bidra til å gjøre Lysaker til et reelt byområde». Videre fremgår følgende: «Småhusbebyggelsen ligger tett innpå kontorbebyggelsen. Med unntak av Lysaker brygge består den tette bebyggelsen utelukkende av næringsbygg. Senteranalysen påpeker at Lysaker til dels har en bymessig struktur, men mangler variasjonen i funksjoner som normalt inngår i bydannelser. Senterdannelsen på Lysaker dekker områder på begge sider av kommunegrensa, men forbindelsene på tvers av elva/grensen er få og mangelfulle.» (side 40). Videre fremholdes at «---Det er viktig at området fremstår som attraktivt for virksomheter som har behov for den sentrale beliggenheten. En mer blandet arealbruk, inkludert boliger og service, sammen med gode utearealer, offentlige rom og flere/bedre forbindelser på tvers av Lysakerelva, kan bidra til dette.» (side 42).

Det er tidligere nevnt at Lysakers status i senterstrukturen blir betegnet som by. I kapittelet om senterutvikling, næring og varehandel poengteres at dette innebærer at kommuneplanen legger opp til at Lysakers rolle i senterstrukturen heves og sidestilles med Sandvika. I denne sammenheng er det «---viktig å understreke at ved vurderingen av Lysakers rolle i ny senterstruktur så inngår funksjoner og tilbud som befinner seg på Oslosiden. Eksempelvis vil handelstilbudet på Oslosiden (bl.a. CC-Vest) måtte regnes med ved vurdering av nye handelsetableringer på Bærumssiden.» (side 61). Planbeskrivelsen fastslår at Lysaker har et stort potensial, men at det er behov for å samordne planleggingen slik at det kan utvikles et attraktivt felles byområde på begge sider av Lysakerelva.

Parkering

Fra kapittelet om samferdsel der prinsipper for nye parkeringsnormer omtales (side 104) siteres følgende: «Hensynet til energiforbruk, CO2-utslipp, luftforurensing, støy og trafikkfare samt bedre tilgjengelighet for miljøvennlig transport gjør det nødvendig å begrense biltrafikken. Et viktig virkemiddel er å lokalisere arbeidsplasser og forretninger til områder med god

kollektivdekning og samtidig begrense mulighetene for parkering i disse områdene.»

Vassdrag og turveier

Høsten 2012 ble det tatt prøver av vannforekomster for å klassifisere miljøtilstanden (side 121).

På en skala fra svært god tilstand (1) til svært dårlig tilstand (5) ble Lysakerelva klassifisert til å ha god tilstand (2).

Kommuneplanen har egne bestemmelser knyttet til vassdrag. I denne forbindelse nevnes følgende: «Bestemmelsene fastlegger at åpne strekninger av elver, bekker, vann og dammer skal opprettholdes. Det er fastlagt byggeforbudsoner i varierende bredder langs vassdragene. Innenfor disse sonene er det ikke anledning til å iverksette tiltak, med unntak av turstier, byggverk og tekniske installasjoner som har sammenheng med vassdraget.

For å ivareta hensyn til flom, biologisk mangfold og friluftsliv, samt motvirke erosjon bør det som en generell regel opprettholdes eller utvikles en vegetasjonssone på minst 10 meter.» (side 122)

Hovedturveier er vist på arealplankartet. Som retningslinje for planlegging er det foreslått en minimumsbredde på turdrag på 30 meter.

Oslo kommunes uttalelse til Bærums samfunnsdel m/ arealstrategier

Sidetall i parentes i teksten under refererer til ovennevnte uttalelse som følger i vedlegg 4. På side 1 heter det følgende: «Bærum er en integrert del av Osloregionens bolig- og arbeidsmarked. Den utviklingen som Bærum legger føringer for i kommuneplanen, vil ha stor betydning for hvordan Osloregionen utvikler seg som helhet i årene fremover. Oslo kommune mener Bærum har store muligheter til å ta sin del av den forventede veksten i regionen.»

Videre fremholdes følgende: «Planer for nye baner i Bærum, ut over gjenåpning av Kolsåsbanen og forhåpentlig bygging av Fornebubanen, er usikre og har pr i dag ingen kjent finansiering. Det gjelder Kolsåsbanens forlengelse til Rykkinn, mulig forlengelse av Røabanen fra Østerås til Hosle og/eller Bekkestua, bane fra Sandvika til Rud, Kolsås og Rykkinn/Bærums verk samt bane Sandvika – Avtjerna. Ovennevnte forslag til banetiltak er omtalt flere steder, også i Ruters strategiske planer, men inngår ikke i Oslopakke 3. Uten kjent finansiering må disse mulige banetiltakene ses på som usikre. Utbyggingen av nye boligområder i Bærum uten tilstrekkelig kollektivdekning frarådes da den blant annet kan medføre økte trafikk- og miljøbelastninger i sentrale deler av Oslo.» (side 2).

Økonomiske konsekvenser: Ingen

Administrative/organisatoriske konsekvenser: Ingen

Bydelsdirektørens vurderinger

Bærums høringsutkast til planbeskrivelse – kommuneplanens arealdel 2015-30

Lysaker

Det er positivt at Bærum i sin planlegging også tar hensyn til Oslo kommunes del av Lysaker. Dette vil gagne Lysaker som sted, men også by på utfordringer med hensyn til samarbeid mellom de to kommunene. Det at Bærum kommune går så langt som å betegne Lysaker som by på linje med Sandvika i sin kommuneplan, tyder på at Lysaker på sikt har utviklingspotensial som bydelen og Oslo kommune sentralt må håndtere på en hensiktsmessig måte. I bydelens mulighetsstudie som er under arbeid, er det lagt vekt på å se på Lysaker som en helhet på begge sider av Lysakerelva.

Parkering

Planbeskrivelsen inneholder prinsipper for hvordan parkeringsnormer for Bærum kommune internt skal utformes. I tillegg bør parkeringspolitikken få en regional dimensjon ved at parkeringsplasser blir stilt til rådighet på Lysaker for folk som skal til Oslo slik at reisen videre mot Oslo kan skje på fremtidig Fornebu-bane eventuelt med buss.

Vassdrag og turveier

Lysakerelva med friområder er et viktig rekreasjonsområde for bydelens befolkning og bydelen er derfor positiv til at tiltak settes inn for å skjerme arealet inntil elva, herunder byggeforbudssone, vegetasjonssone etc.

Oslo kommunes uttalelse til Bærums samfunnsdel m/ arealstrategier

Som nærmeste nabo til Bærum kommune med sine 117 000 innbyggere er det i bydelens interesse at Bærum tar sin del av befolkningsveksten som vil komme i Osloregionen. Dette kan lette presset på bydel Ullern.

Opplysninger i utkast til planbeskrivelse om antallet boliger som muligens kan komme på Fornebu, kan tyde på at Bærum er på riktig vei, dvs bereder grunnen for en sterk vekst i kommunen. På den annen side tar Bærums utbyggingspolitikk høyde for forlengelse av Kolsåsbanen til Rykkin og Bærums Verk, dvs utvidelser som pr i dag er usikre.

Med bakgrunn i vedlagte uttalelse fra Byrådsavdeling for byutvikling bør Bærum kommune derfor forsikre seg om at kommunen er i stand til å ta sin del av veksten som vil komme i Osloregionen, og at utbyggingen av nye boligområder kan skje med en tilstrekkelig grad av kollektivdekning slik at Bærums utbyggingspolitikk ikke øker trafikk- og miljøbelastninger i Oslo.

Trykte vedlegg:

- 1) Brev av 21.10. 2014 fra Plan- og bygningsetaten.
- 2) Utsnitt av plankart til kommuneplanens arealdel
- 3) Bærums høringsutkast til Planbeskrivelse – kommuneplanens arealdel 2015-30
- 4) Brev av 13.05.2013 fra Byrådsavdeling for byutvikling til Bærum kommune – Oslo kommunes uttalelse til Bærums kommuneplan 2013-2030 – samfunnsdelen med arealstrategier.

Utrykte vedlegg:

Bærums høringsutkast til planbeskrivelse – kommuneplanens arealdel 2015-30:

<https://www.baerum.kommune.no/innsyn/politikk/wfdocument.aspx?journalpostid=2014085577&dokid=2338121&versjon=2&variant=A&>

Bærums høringsutkast - kommuneplanens arealdel 2015-30 - plankart

https://www.baerum.kommune.no/PageFiles/20506/HOERINGSUTKAST_rettet4.pdf

Ullern, 24.10.2014

Kari Andreassen
bydelsdirektør

Oslo kommune
Plan- og bygningsetaten

Se adresseliste

Deres ref:

Vår ref (saksnr): 201205369-32
Oppgis alltid ved henvendelse

Saksbeh: Dagfinn Eckhoff

Dato: 21.10.2014

Arkivkode: 511

SAMORDNING AV OSLO KOMMUNES UTTALELSE TIL BÆRUM KOMMUNES FORSLAG TIL KOMMUNEPLAN

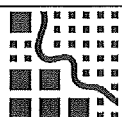
Vi viser til Byrådsavdelingens brev 21.10.2014, hvor PBE bes samordne etatens uttalelser til Bærum kommunes kommuneplan. Kommunens høringsfrist ved offentlig ettersyn er satt til 15.12.2014, og den samordnede uttalelsen bes oversendt byrådsavdelingen innen mandag 24.11.2014.

Vi ber derfor dette brevets adressater oversende sine deluttalelser innen **mandag 17.11.2014**. Det er fint om Bymiljøetaten avgir samlet uttalelse innen samme frist – vi sender likevel henvendelsen til de ulike divisjoner.

PLAN- OG BYGNINGSETATEN
Avdeling for byutvikling
Vest og indre by

Dette dokumentet er elektronisk godkjent 21.10.2014 av:

*Dagfinn Eckhoff - Saksbehandler
Torben Skytte - enhetsleder*

Plan- og bygningsetaten
Boks 364 Sentrum
0102 Oslo

Besøksadresse:
Vahls gate , 0187 Oslo
www.pbe.oslo.kommune.no

Sentralbord: 02 180
Kundesenteret: 23 49 10 00
Telefaks: 23 49 10 01
E-post: postmottak@pbe.oslo.kommune.no

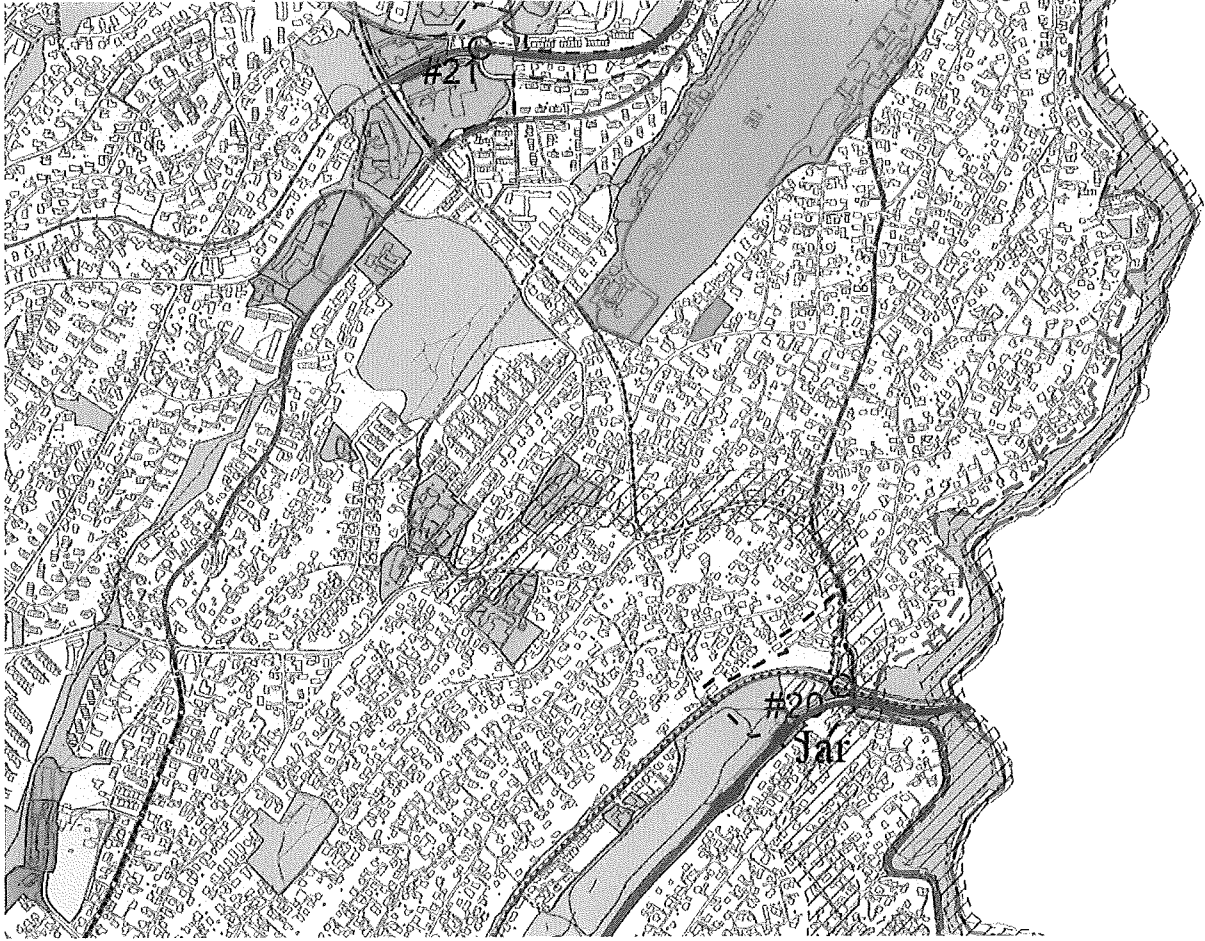
Bankgiro: 1315.01.01357
Org.nr.: 971 040 823 MVA

Likelydende brev sendt til:

Bymiljøetaten, Postboks 6703 Etterstad, 0609 OSLO, postmottak@bym.oslo.kommune.no
Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Postboks 491 Sentrum, 0105 OSLO,
postmottak@eby.oslo.kommune.no
Byantikvaren, Postboks 2094 Grünerløkka, 0505 OSLO, postmottak@bya.oslo.kommune.no
Bydel Frogner, Postboks 2400 Solli, 0201 OSLO, postmottak@bfr.oslo.kommune.no
Ruter AS, Kollektivtrafikk for Oslo og Akershus, Postboks 1030 Sentrum, 0104 OSLO, post@ruter.no
Bydel Vestre Aker, Sørkedalsveien 150 B, 0754 OSLO, postmottak@bva.oslo.kommune.no
Vann- og avløpsetaten, Postboks 4704 Sofienberg, 0506 OSLO, postmottak@vav.oslo.kommune.no
Bydel Ullern, Postboks 43 Skøyen, 0311 OSLO, postmottak@bun.oslo.kommune.no
Bydel Frogner, ved Heidi Sagmo, Postboks 2400 Solli, 0201 OSLO, postmottak@bfr.oslo.kommune.no
Bymiljøetaten, divisjon friluft, Postboks 1443 Vika, 0115 OSLO, postmottak@bym.oslo.kommune.no
Bymiljøetaten, divisjon idrett, Postboks 716 Sentrum, 0106 OSLO, postmottak@bym.oslo.kommune.no
Bymiljøetaten, divisjon samferdsel, Postboks 6703 Etterstad, 0609 OSLO,
postmottak@bym.oslo.kommune.no
Bymiljøetaten, divisjon trafikk, Postboks 9336 Grønland, 0135 OSLO,
postmottak@bym.oslo.kommune.no
Bymiljøetaten, Miljøavdelingen, postmottak@bym.oslo.kommune.no

Gjenpart sendt Byrådsavdeling for byutvikling.

Utsnitt plankart

Oslo kommune
Byrådsavdeling for byutvikling

Bærum kommune
post@baerum.kommune.no

Dato: 13.05.2013

Deres ref: 12/23156
Vår ref (saksnr): 201301313-7
Saksbeh: Rune Raknes, 23461785

Arkivkode:
511

**BÆRUM KOMMUNE. KOMMUNEPLAN 2013 - 2030. SAMFUNNSDELEN MED
AREALSTRATEGIER. OSLO KOMMUNES UTTALELSE**

Det vises til mottatt høringsbrev datert 14.03.2013 vedrørende ovennevnte med høringsfrist satt til 08.05.2013. Myndighet til å avgi uttalelse til nabokommuners plan- og utbyggingssaker, er av bystyret delegert til byrådet med videre delegering til byråden for byutvikling. Det er innhentet uttalelse fra berørte instanser i kommunens ytre apparat. Disse uttalelsene følger vedlagt.

På vegne av Oslo kommune avgis følgende uttalelse:

I forslaget til kommuneplanen legges det til grunn at boligbyggingen skal styres mot høyere fortetting i utvalgte områder (kollektivknutepunkt/stasjonsnære områder) og begrense boligbyggingen i områder uten banetilbud samt i områder med begrenset kapasitet på infrastrukturen. Oslo kommune mener disse målsettingene er i tråd med prinsippene for samordnet areal- og transportplanlegging og den regionale planleggingen.

Bærum er en integrert del av Osloregionens bolig- og arbeidsmarked. Den utviklingen som Bærum legger føringer for i kommuneplanen, vil ha stor betydning for hvordan Osloregionen utvikler seg som helhet i årene fremover. Oslo kommune mener Bærum har store muligheter til å ta sin del av den forventede veksten i regionen.

I høringsdokumentet presenteres tre ulike modeller for arealutvikling i Bærum frem mot 2050. Modellene danner grunnlag for diskusjon om prinsipper for langsiktig arealutvikling i Bærum. En eller flere av modellene vil danne grunnlag for forslag til en arealstrategi. Oslo kommune har vurdert de tre foreliggende modellene og har kommet til at en arealstrategi for Bærum med hovedvekt lagt på modell 2 vil i størst grad kunne bidra til å nå regionens mål om at kollektivtrafikken skal ta veksten i motorisert persontransport. Oslo kommune mener utbyggingen bør konsentreres langs eksisterende banetilbud som Drammensbanen, Kolsåsbanen og Østeråsbanen slik modell 2 viser. Byrådet avga 04.04.2013 innstilling i sak om kollektivløsning til Fornebu. Byrådet ber i saken om bystyrets tilslutning til å arbeide videre med metroløsning fra Fornebu via Lysaker, Vækerø og Skøyen til Majorstuen med sikte på å realisere denne løsningen. Denne løsningen inngår som kjent i Oslopakke 3. I regjeringens forslag til NTP 2014 – 23 er Fornebubanen ikke spesielt omtalt. Det foreslås imidlertid en statlig pott for kollektivtrafikktiltak i storbyene som det vil bli anledning til å søke

investeringsmidler fra. Gitt bystyrets tilslutning i ovennevnte sak fra byrådet, vil arbeid med reguleringsplan for Oslos del av Fornebubanen bli igangsatt. Oslo kommune vil gjennom arealplanleggingen legge til rette for fortetting ved stoppene i Oslo på Fornebubanen. Oslo kommune vil anbefale Bærum kommune likeledes vurdere en høyere utnyttelse på Fornebu enn det gjeldende planer skulle tilsi. Oslo kommune viser til uttalelse datert 11.03.2013 knyttet til planprogram for områderegulering for Fossum. I uttalelsen understrekes behovet for å understøtte en utbygging på Fossum med et tilfredsstillende kollektivtilbud, herunder mating med buss til T-banen. Oslo kommune viser til tidligere uttalelser og vil fraråde en utbygging ved Avtjerna da det synes lite sannsynlig at det noen gang vil bli etablert et tilfredsstillende banetilbud dit som gir mulighet for en stasjonsnær utbygging.

Uansett valg av arealstrategi for Bærum vil bussen ha en viktig rolle i mange år fremover, og det er helt nødvendig å sikre bussen god og forutsigbar fremkommelighet langs alle viktige traseer og frem mot knute- og korrespondansepunktene. Her bør Bærum kommune søke et forpliktende samarbeid med Akershus Fylkeskommune og Statens Vegvesen med et klart mål om at dette må løses i løpet av forholdsvis kort tid.

Planer for nye baner i Bærum, ut over gjenåpning av Kolsåsbanen og forhåpentlig bygging av Fornebubanen, er usikre og har pr i dag ingen kjent finansiering. Det gjelder Kolsåsbanens forlengelse til Rykkinn, mulig forlengelse av Røabanen fra Østerås til Hosle og/eller Bekkestua, bane fra Sandvika til Rud, Kolsås og Rykkinn/Bærums verk samt bane Sandvika – Avtjerna. Ovennevnte forslag til banetiltak er omtalt flere steder, også i Ruters strategiske planer, men inngår ikke i Oslopakke 3. Uten kjent finansiering må disse mulige banetiltakene ses på som usikre. Utbyggingen av nye boligområder i Bærum uten tilstrekkelig kollektivdekning frarådes da den blant annet kan medføre økte trafikk- og miljøbelastninger i sentrale deler av Oslo.

Lysaker vurderes som et område med potensial for næringsutvikling. I nærområdet på Oslo-siden ligger blant annet den bevaringsregulerte Fåbro gård med tilhørende tun. For øvrig er det knyttet betydelige kulturminneverdier til industrimiljøet langs nedre del av vassdraget og arealet ved elvens munning på Sollerud. I den videre planlegging og innretning av planprosessene må kulturmiljøverdiene knyttet til Lysaker ivaretas.

Strekningen langs fjorden, E18 og jernbanen gir spesielle utfordringer og muligheter for byutvikling både i Oslo og Bærum. I Oslopakke 3 er E18 Vestkorridoren (Framnes - Asker) det største enkeltstående investeringsprosjektet hvor anslagsvis 30 % av investeringskostnadene vil gå til kollektivtiltak. Langs denne strekningen i Bærum ligger gamle tettsteder knyttet til fremveksten av jernbanen (Stabekk, Høvik og Blommenholm). Fra 2014 planlegger NSB at lokaltoget som betjener disse stasjonene får 4 avganger pr time, altså samme frekvens som Kolsåsbanen. Dette vil representere et godt kollektivtilbud med direkte forbindelse til blant annet Oslo sentrum. Gitt at det finnes arealer nær stasjonene egnet for transformasjon, vil utbygging med høy utnyttelse på disse stedene kunne bidra til at veksten i motorisert persontransport tas av kollektivtrafikken.

Oslo kommune har i samarbeid med Bærum kommune med flere innledet en planprosess for å se på alternative vannkilder i Osloregionen. Holsfjorden er en aktuell vannkilde. Det er i den forbindelse behov for å sikre ledningstraseer og areal til nødvendige anlegg. Oslo kommune forutsetter at dette blir ivaretatt blant annet i den kommende rullering av den juridisk bindende kommuneplanen for Bærum. Oslo og Bærum har for øvrig allerede avtaler om gjensidig bruk

av anlegg, for eksempel vedrørende vannforsyning. Det ses som naturlig at et slikt samarbeid kan utvides og utvikles i takt med den forventede befolkningsveksten i regionen.

Bård Folke Fredriksen
byråd for byutvikling

Godkjent og ekspedert elektronisk

- Vedlegg:**
1. Brev av 19.04.2013 fra Plan- og bygningsetaten
 2. Brev av 03.04.2013 fra Vann- og avløpsetaten
 3. Brev av 16.04.2013 fra Bymiljøetaten
 4. Brev av 16.04.2013 fra Bydel Vestre Aker
 5. Brev av 16.03.2013 fra Ruter
 6. Brev av 23.03.2013 fra Bydel Frogner
 7. Brev av 16.04.2013 fra Byantikvaren

Kopi til: Byrådslederens avdeling, Byrådsavdeling for finans, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Plan- og bygningsetaten, Vann- og avløpsetaten, Bymiljøetaten, Bydel Vestre Aker, Ruter, Bydel Frogner, Byantikvaren